

[Pradžia](#) > ... > [Pinigai Ir Piniginiai Reikalavimai](#) > [Nemokumas, Bankrotas](#) > [Spain](#)

Nemokumas, bankrotas

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Ispanija

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Nemokumo bylos gali būti iškeltos tiek civiliniams skolininkams, tiek prekiautojams, nepriklausomai nuo to, ar jie būtų fiziniai, ar juridiniai asmenys.

Šias bylas reglamentuojančios taisyklės nustatytos Bankroto įstatymo naujos redakcijos tekste (isp. *Texto Refundido de la Ley Concursal*), patvirtintame 2020 m. gegužės 5 d. Karališkuoju įstatyminiu dekretu Nr. 1/2020 (isp. *Real Decreto Legislativo 1/2020*). 2022 m. rugsėjo 5 d. Įstatymu Nr. 16/2022 padaryti Ispanijos bankroto įstatymo pakeitimai, siekiant į nacionalinę teisę perkelti Direktyvą (ES) 2019/1023 dėl prevencinio restruktūrizavimo sistemų, skolų panaikinimo ir draudimo verstis veikla ir priemonių tų procedūrų veiksmingumui didinti.

Kokių rūšių nemokumo bylos numatytos pagal Ispanijos teisę?

Naujosiose nemokumo taisyklėse numatytos trijų rūšių nemokumo bylos:

1. nemokumas (isp. *concurso de acreedores*), reglamentuojamas Bankroto įstatymo naujos redakcijos I knygoje;
2. skolos restruktūrizavimas (isp. *reestructuración de deudas*), įskaitant galimybę apie tai pranešti prieš pradėdant derybas, kaip numatyta II knygoje;
3. specialios labai mažoms įmonėms skirtos procedūros, reglamentuojamos III knygoje.

Kokie reikalavimai taikomi nemokumo bylai iškelti pagal I knygą?

Bet kuris skolininkas gali būti paskelbtas nemokiu, nesvarbu, ar tai fizinis asmuo (įskaitant nepilnamečius ar neveiksnius asmenis), ar juridinis asmuo, verslininkas ar vartotojas, nors teisės aktuose yra tam tikrų nuostatų, susijusių su atitinkamo skolininko rūšimi. Pavyzdžiui, specialios labai mažoms įmonėms skirtos procedūros taikomos skolininkams, kurie yra fiziniai arba juridiniai asmenys, vykdantys komercinę ar profesinę veiklą ir atitinkantys tam tikrus reikalavimus (685 straipsnis).

Juridiniai asmenys gali būti paskelbti nemokiais net jeigu jie likviduojami. Tai, ar jie priklauso bendrovių grupei, nesvarbu, nes nemokia gali būti paskelbta viena arba kelios grupėi priklausančios bendrovės, o ne pati grupė.

Nemokumo byla gali būti iškelta dėl palikimo, jeigu jis nėra besąlygiškai priimtas.

Institucijos, kurios sudaro valstybės teritorinę organizaciją, viešojo sektoriaus institucijos ir kiti viešosios teisės subjektai negali būti pripažinti nemokiais.

2 Kokios yra nemokumo bylos iškėlimo sąlygos?

Nemokumo bylos iškėlimo sąlygos

Įstatyme numatytos tam tikros subjektyvios ir objektyvios būtinosios sąlygos, kurios turi būti įvykdytos norint iškelti nemokumo bylą:

A) subjektyvi būtinoji sąlyga (1 straipsnis): bet kuris skolininkas gali pasinaudoti teise pradėti nemokumo bylą (nemokumą, restruktūrizavimą, specialias bylas labai mažoms įmonėms), nesvarbu, ar tai fizinis ar juridinis asmuo, verslininkas ar vartotojas.

Institucijos, kurios sudaro valstybės teritorinę organizaciją, viešojo sektoriaus institucijos ir kiti viešosios teisės subjektai negali būti pripažinti nemokiais.

B) objektyvi būtinoji sąlyga: skolininko nemokumas, kuris apibrėžiamas kaip esamas arba neišvengiamas nesugebėjimas nuolat vykdyti savo įsipareigojimų, jei tikimasi, kad jis negalės įvykdyti savo įsipareigojimų per tris mėnesius (2 straipsnis). Restruktūrizavimo procedūra taip pat gali būti naudojama tais atvejais, kai per ateinančius dvejus metus tikėtinas nemokumas (585 straipsnis).

Šalys, galinčios pateikti pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo

Atsižvelgiant į tai, ar pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo pateikia skolininkas, ar kreditoriai, taikomi skirtingi pareiškimo pateikimo reikalavimai.

Jeigu pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo pateikia skolininkas (savanoriška nemokumo procedūra), jis turi teismui įrodyti, kad šiuo metu yra arba neišvengiamai taps nemokus, o būtent, kad jis nuolat negali įvykdyti prisiimtų įsipareigojimų. Jeigu skolininkas jau yra nemokus, jis privalo pateikti pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo per du mėnesius po to, kai sužinojo arba turėjo sužinoti apie nemokumą.

Kartu su pareiškimu skolininkai privalo pateikti tam tikrus dokumentus, kaip antai savo ekonominės veiklos ataskaitą, turto aprašą, kreditorių sąrašą, kuriame nurodomos paskolos garantijos, darbuotojų ir jų sąskaitų, jeigu jie jas privalo turėti, sąrašą.

Skolininkai, kurie gali būti fiziniai arba juridiniai asmenys, privalo pateikti pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo, kai jie jau yra nemokūs, t. y. jeigu jie nuolat negali įvykdyti įsipareigojimų. O jeigu nemokumas tik gresia (asmuo dar nėra nemokus, tačiau numato, kad toks taps), skolininkai tiesiog turi teisę kreiptis dėl nemokumo bylos iškėlimo.

Komerčiam teismui (isp. *juzgado de lo mercantil*) teikiamas pareiškimas turi atitikti tam tikrus Bankroto įstatymo naujos redakcijos 6 ir 7 straipsniuose nurodytus privalomus reikalavimus: turi būti pateikta skolininko finansinės ir teisinės istorijos ataskaita; turi būti nurodyta, ar jis užsiima ekonomine veikla; jeigu jis yra juridinis asmuo, jis turi nurodyti savo akcininkus, administratorius arba likvidatorius ir teisės aktų nustatyta auditą atliekantį auditorių; turi būti pateiktas turto ir teisių aprašas, kuriame pateikiama juos atpažinti leidžianti atitinkama informacija; turi būti pateiktas abėcėlinis kreditorių sąrašas, kuriame nurodomi adresai ir reikalavimų suma bei mokėjimo terminas, taip pat suteiktos garantijos; atitinkamais atvejais turi būti pateiktas darbuotojų sąrašas; jeigu skolininkas privalo rengti finansines ataskaitas, jis turi pateikti buhalterines knygas; o jeigu jis priklauso bendrovių grupei, jis turi tai nurodyti ir pateikti grupės konsoliduotąsias finansines ataskaitas.

Skolininkai privalo bendradarbiauti su nemokumo bylą nagrinėjančiu teisėju ir su administratoriais ne tik pasyviai pakludami jų reikalavimams, bet ir aktyviai – pranešdami visą svarbią informaciją. Ši pareiga apima ir pareigą atvykti (į teismą ir į susitikimus su administratoriais), bendradarbiauti ir informuoti. Šios pareigos nustatytos skolininkams, kurie yra fiziniai asmenys ir juridinių asmenų *de facto* arba *de jure* direktoriai, šias pareigas einantys dabar arba jas ėję pastaruosius dvejus metus. Jeigu ši pareiga nevykdoma, preziumuojama tyčia arba didelis neatsargumas, ir nemokumas gali būti pripažintas tyčiniu (tais atvejais, kai taikomos su tyčiniu nemokumu susijusios nuostatos, o būtent, kai patvirtintas nuostolingas sandoris arba pradėta likvidavimo procedūra).

Skolininkas gali būti pripažintas atsakingu už nemokumą ir jam gali būti taikomos bausmės. Vienas iš nemokumo bylos tikslų – išsiaiškinti nemokumo priežastis ir visų pirma tai, ar skolininkas arba kiti su juo tiesiogiai arba netiesiogiai susiję asmenys savo veiksmais prisidėjo prie nemokumo arba apsunkino susidariusią padėtį. Per tai, taikant Bankroto įstatymo naujos redakcijos 455 ir 456 straipsniuose nurodytą sankcijų lentelę, išsiaiškinama, kokia atsakomybė tenka atitinkamiems asmenims.

Bylos iškelimo tvarka ir momentas

Teisėjas privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir, jei nemokumas arba gresiantis nemokumas yra pateisinamas, privalo pripažinti skolininką nemokiu prašymo pateikimo arba kitą dieną. Jeigu pateikti ne visi dokumentai, teisėjas gali suteikti nepratęsiama penkių dienų laikotarpį papildomiems dokumentams pateikti.

Pareiškimą dėl nemokumo bylos iškelimo gali pateikti ir bet kuris kreditorius – tokiu atveju šis procesas tampa privalomas (isp. *concurso necesario*). Pareiškimą dėl nemokumo bylos iškelimo teikiantys kreditoriai privalo pateikti skolininko esamo nemokumo įrodymų ir įrodymų, kad pagal skolininko atžvilgiu išduotą vykdomąjį dokumentą negauta pakankamai turto skolai išieškoti, arba jie turi pateikti tam tikrų aplinkybių, į kurias atsižvelgiant būtų galima preziumuoti nemokumą, įrodymų, kaip antai: aplinkybės, kad skolininkas apskritai nustojo vykdyti įsipareigojimus; didelės skolininko turto dalies arešto; skuboto turto paslėpimo arba realizavimo; arba tam tikrų skolų (mokesčių, socialinių įmokų, darbuotojų reikalavimų) neapmokėjimo.

Jeigu dėl nemokumo bylos iškelimo kreipiasi kreditorius, skolininkui įteikiamas teismo šaukimas ir jis gali ginčyti nutartį iškelti nemokumo bylą. Tokiais atvejais teisėjas surengia posėdį, per kurį šalys gali pateikti įrodymus su tam tikrais apribojimais, o teisėjas turi nuspręsti, ar skolininkas tuo metu yra nemokus, ir atitinkamais atvejais priimti nutartį dėl nemokumo. Byla iškeliamą ir tada, kai skolininkas pritaria nutarčiai iškelti nemokumo bylą, jos neginčija arba neatvyksta į posėdį.

Skolininkai, kurie yra fiziniai asmenys ir kurių įsipareigojimai vertinami ne daugiau kaip penkiais milijonais eurų, tais atvejais, kai yra nemokūs arba jiems gresia nemokumas, gali prašyti taikyti *neteismo susitarimo dėl mokėjimo* procedūrą. Tą gali padaryti ir juridiniai asmenys, kurie įvykdo Bankroto įstatymo naujos redakcijos 631 straipsnio reikalavimus.

Nutartis iškelti nemokumo bylą įsigalioja ją priėmus, net jeigu ji apskundžiama.

Nutarties iškelti nemokumo bylą paskelbimas

Nutartis iškelti nemokumo bylą turi būti paskelbta, pageidautina, elektroninėmis priemonėmis, o nutarties išrašas turi būti paskelbtas valstybės oficialiajame leidinyje, nors teisėjas gali nurodyti apie ją paskelbti daugiau priemonių, jeigu, jo manymu, tai būtina.

Laikinosios priemonės

Pareiškimą dėl nemokumo bylos iškelimo pateikusio asmens prašymu ir, atitinkamais atvejais, pateikus galimų įsipareigojimų užtikrinimą, teisėjas priima pareiškimą ir gali bendruosiuose procesiniuose įstatymuose nustatyta tvarka priimti priemones, kurios yra būtinos norint užtikrinti, kad skolininko turtas nebūtų perleistas.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Nemokaus subjekto turto dalį sudarantis turtas

Nemokaus subjekto turtą arba „su byla susijusį turtą“ sudaro visas turtas ir teisės, kuriuos skolininkas turi nutarties iškelti nemokumo bylą priėmimo metu, taip pat kuriuos skolininkas įgyja arba susigrąžina proceso metu. Turtas, kurio pagal įstatymus negalima areštuoti, nepriskiriamas prie nemokaus subjekto turto.

Kreditoriai, kurie turi pirmumo teisių į laivus arba orlaivius, gali atskirti šį turtą nuo nemokaus subjekto turto atitinkamo sektoriaus teisės aktais nustatyta tvarka.

Jeigu nemokumo byla iškeliamą susituokusiems fiziniams asmenims, jų asmeninis turtas laikomas su byla susijusio turto dalimi, o jeigu jie yra susitarę dėl sutuoktinių turto bendros nuosavybės, bendroji jungtinė nuosavybė taip pat įtraukiama į nemokaus asmens turtą, jeigu to reikia skolininko įsipareigojimams įvykdyti.

Iškelus nemokumo bylą, skolininkui veiklos nutraukti nereikia ir jis gali toliau vykdyti bendrovės veiklą pagal susitarimą dėl jo įgaliojimų suteikimo arba sustabdymo. Paprastai, kai nustatyta skolininko teisių įgyvendinimo

priežiūra, būtina gauti administratorių leidimą administruoti turtą arba juo disponuoti, tačiau gali būti leidžiama atlikti tam tikrus bendrojo pobūdžio veiksmus, jeigu jie yra įprastos bendrovės veiklos dalis. Iš esmės iki susitarimo su kreditoriais patvirtinimo arba likvidavimo proceso pradžios be teisėjo leidimo negalima suvaržyti turto siekiant finansuoti nemokią bendrovę. Kitame skirsnyje paaiškinta skolininko teisių sustabdymo arba jų įgyvendinimo priežiūros tvarka.

Vykstant refinansavimo procesui pusė finansuoti skirtų naujų piniginių pajamų laikomos paskola nemokiam subjektui.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Skolininko teisės

Iš esmės pirmiausia reikėtų atskirti savanorišką procesą ir privalomą procesą (29 straipsnis). Pirmuoju atveju skolininkas ir toliau valdo savo turtą ir juo disponuoja, o administratorius jį prižiūri ir tam tikrais atvejais duoda leidimą ar sutikimą. Vykstant privalomam procesui sustabdomos skolininko teisės valdyti savo turtą ir juo disponuoti ir skolininką pakeičia administratorius. Tokiu reglamentavimu nesiekama nubausti skolininko – jo tikslas yra išsaugoti turtą ir užtikrinti tinkamą proceso rezultatą.

Tačiau svarbiausia – tęsti skolininko ekonominę veiklą, dėl kurios 111 straipsniu administratoriui leidžiama nustatyti sąrašą veiklos, kuriai dėl jos pobūdžio ir apimties netaikoma būtinoji kontrolė. Sistema yra lanksti, nes teisėjas motyvuota nutartimi gali nurodyti sustabdyti įgaliojimus savanoriško proceso atveju ir nurodyti privalomo proceso metu taikyti vien priežiūrą (kai tam tikriems veiksams reikia gauti leidimą arba sutikimą) ir nurodyti riziką, kurios jis tikisi išvengti, bei naudą, kurią jis tikisi gauti.

Be to, administratoriaus prašymu, išklausus skolininką, bet kuriuo vėlesniu etapu iš pradžių nustatytas teisių apribojimas arba apskaitimas gali būti pakeistas tokia pačia motyvuota nutartimi (pakeitimai negali būti įgyvendinti automatiškai) reikalaujant, kad apie tokius pakeitimus būtų paskelbta taip pat kaip apie nutartį iškelti nemokumo bylą.

Pasibaigus procesui teisių apribojimai taip pat baigiasi. Priešingu atveju jų galiojimas pratęsiamas tol, kol bus patvirtintas susitarimas su kreditoriais, kuriame gali būti numatyta skolininko teisių apribojimo arba panaikinimo priemonių. Jeigu nemokumo procesas baigiasi likvidavimu, šiame etape apribojamos skolininko teisės.

Paprastai Bankroto įstatymo nuostatomis siekiama užtikrinti, kad su nemokumo byla susijęs skolininko turtas liktų nepakitęs; tačiau tam tikrais atvejais gavus teisėjo leidimą, kurio kai kuriais atvejais nereikalaujama, vykstant nemokumo procesui tam tikras skolininko turtas gali būti parduotas. Bankroto įstatymo naujos redakcijos 215 ir paskesniuose straipsniuose nustatyta tvarka, vykstant nemokumo procesui, taip pat įmanoma parduoti gamybos vienetus.

Yra numatyta bendrosios skolininko veiklos tęstinumo taisyklės išimtis: administratoriaus prašymu ir išklausus skolininką bei darbuotojų atstovus skolininko įmonė gali būti uždaryta arba jos veikla gali būti sustabdyta. Jeigu tai reiškia kolektyvinį darbo sutarčių nutraukimą, galiojimo sustabdymą arba pakeitimą, teisėjas privalo laikytis specialiųjų nuostatų.

Įstatyme taip pat numatyti specialūs įpareigojimai dėl skolininko sąskaitų ir atskirai reglamentuojamas nemokumo proceso poveikis nemokių juridinių asmenų valdymo organams.

Nemokumo administratorių paskyrimas ir įgaliojimai

Administratorius – privalomai paskirtas asmuo ar įstaiga, kurie padeda teisėjui ir kuriems patikėta administruoti nemokumo procesą. Iškelęs nemokumo bylą, teisėjas nurodo pradėti antrą proceso etapą, kuris apima visus klausimus, susijusius su administratoriaus paskyrimu, nuostatais, teisėmis ir pareigomis.

Administratorius parenkamas teisės aktuose nustatytais sąlygomis iš fizinių ir juridinių asmenų, savo noru įsiregistravusių Viešajame nemokumo registre (isp. *Registro Público Concursal*). Šiuo tikslu skiriami mažo, vidutinio ir didelio masto nemokumo procesai. Pirmasis administratorius iš sąrašo skiriamas burtų keliu, o vėliau jie skiriami iš eilės, išskyrus didelio masto bylas, kai teisėjas gali paskirti administratorių, kuris, jo nuomone, yra tinkamiausias, nurodydamas motyvus ir laikydamasis teisės aktuose nustatytų kriterijų. Per nemokumo

procesus, susijusius su kredito įstaigomis, teisėjas privalo skirti administratorių iš subjektų, kuriuos pasiūlo Bankų rekapitalizavimui skirtos rekonstrukcijos programos fondas (isp. *Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria*). Vykstant procesui, susijusiam su įstaigomis, kurių priežiūrą vykdo Nacionalinė vertybinių popierių komisija (isp. *Comisión Nacional del Mercado de Valores*), teisėjas privalo skirti administratorių iš šios institucijos pasiūlytų subjektų, o vykstant draudimo bendrovių nemokumo procesui – iš Draudimo kompensacijų konsorciumo (isp. *Consortio de Compensación de Seguros*) pasiūlytų subjektų.

Paprastai skiriamas tik vienas administratorius. Išimtiniais atvejais vykstant nemokumo procesui teisėjas, kuriam pavesta nagrinėti nemokumo bylą, gali antruoju administratoriumi skirti viešojo administravimo kreditorių arba kreditorių viešosios teisės subjektą, susijusį su atitinkamu viešojo administravimo subjektu arba jam atskaitingą, jeigu yra pateisinamų viešųjų interesų.

Bankroto įstatymo naujos redakcijos 57 ir paskesniuose straipsniuose išsamiai apibūdintas administratoriaus teisinis statusas, pagal kurį jis prisiima šias pareigas: procesinio pobūdžio pareigas; su skolininku arba jo valdymo organais susijusias pareigas; su darbo klausimais susijusias pareigas; su kreditorių teisėmis susijusias pareigas; su ataskaitų teikimu ir vertinimu susijusias pareigas; su turto perleidimu arba likvidavimu susijusias pareigas ir sekretoriato pareigas. Svarbiausia jo pareiga – pateikti 292 straipsnyje nurodytą ataskaitą, prie kurios jie privalo pridėti turto aprašo pasiūlymą ir kreditorių sąrašą.

Administratoriams mokamą atlyginimą nustato teisėjas, atsižvelgdamas į atlyginimo ribas, numatytas 2004 m. rugsėjo 6 d. Karališkajame dekrete Nr. 1860/2004.

Paskirtasis administratorius privalo priimti jam suteiktus įgaliojimus, o teisėjas gali jo kandidatūrą atmesti arba jį atstatydinti iš pareigų, jeigu tam yra pateisinamų priežasčių. Administratoriai taip pat gali paskirti įgaliotus padėjėjus, kurie jiems padeda vykdyti pareigas.

Nemokumo bylą nagrinėjantis teisėjas

Įgaliojimai nagrinėti nemokumo bylas priskiriami komercinės teisės sričiai, kuri yra specializuotas civilinės teisės pošakis. Teisėjas pripažįsta asmenis nemokiais ir vadovauja bylos nagrinėjimui. 1985 m. liepos 1 d. Organinio teismų įgaliojimų įstatymo (isp. *Ley Orgánica del Poder Judicial*) Nr. 6/1985 86ter straipsnyje pateiktas komercinių teismų teisėjų įgaliojimų sąrašas, į kurį visų pirma įtraukti visi klausimai, kylantys nemokumo proceso srityje.

Teisėjas nutartimi iškelti nemokumo bylą arba prieš ją priimdamas kaip laikinąją apsaugos priemonę gali nustatyti skolininko pagrindinių teisių apribojimą. Toks apribojimas gali būti susijęs su: a) pašto ir telefono ryšio kontrole; b) įpareigojimu gyventi nurodytoje gyvenamojoje vietoje su galimybe taikyti namų areštą ir c) patekimu į gyvenamąsias patalpas bei kratos atlikimu jose. Jeigu skolininkas yra juridinis asmuo, šios priemonės gali būti taikomos ir visiems arba tam tikriems jo esamiems direktoriams arba likvidatoriams, taip pat asmenims, kurie ėjo šias pareigas dvejus ankstesnius metus.

Bankroto įstatymo naujos redakcijos 52 ir 53 straipsniais nemokumo bylą nagrinėjančiam teisėjui suteikiama „išimtinė ir išskirtinė“ kompetencija spręsti klausimus apskritai dėl visų veiksmų, nukreiptų į skolininko turtą arba tiesiogiai su juo susijusių. Teisėjas taip pat turi kompetenciją kolektyviai pritarti darbo sutartims arba jas sustabdyti, kai darbdavys pripažįstamas nemokiu, ir nagrinėti ieškinius dėl nemokios bendrovės direktorių arba likvidatorių atsakomybės.

Teisėjas taip pat yra kompetentingas priimti tik su nemokumo procesu susijusius prejudicinius sprendimus dėl tiesiogiai su nemokumo procedūromis susijusių administracinių ir socialinių klausimų.

Bankroto įstatyme nustatytos taisyklės dėl tarptautinės ir teritorinės jurisdikcijos, taip pat specialiosios procesinės nuostatos, kurios turi viršenybę prieš procesinės teisės bendrųjų aktų nuostatas.

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Iškėlus nemokumo bylą nebegalima atlikti skolininko reikalavimų arba skolų įskaitymo. Tačiau atlikti įskaitymą leidžiama, jeigu jo reikalavimai buvo įvykdyti prieš priimant nutartį iškelti nemokumo bylą, net jeigu toks sprendimas priimamas vėliau. Šie reikalavimai bendrai nurodyti Civilinio kodekso (isp. *Código Civil*) 1196 straipsnyje (reikalavimų abipusiškumas, skolų vienaarūšiškumas ir reikalavimas, kad skolų mokėjimo terminas

būtų suėjęs bei kad jos būtų mokėtinės).

Ši nuostata netaikoma tarpvalstybiniame nemokumo procese, jeigu pagal skolininko priešpriešiniam reikalavimui taikomą teisę nemokumo atveju tai leidžiama.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Poveikis sutartims, kurių šalis yra skolininkas

Bankroto įstatymo nauja redakcija reglamentuojamas nemokumo proceso poveikis skolininko su trečiosiomis šalimis sudarytoms sutartims, remiantis 156 ir paskesniais straipsniais, kurie yra susiję su minėtomis sutartimis, kurių įvykdymo terminas sueina prieš priimant nutartį iškelti nemokumo bylą. Šios nuostatos taikomos dvišalėms sutartims, o pagal vienašales sutartis kreditorių (trečiųjų šalių) reikalavimai bus pripažįstami arba jie turi būti įtraukti į su byla susijusį turtą, kaip nurodyta 157 straipsnio pirmoje dalyje. Su viešojo administravimo subjektais sudarytos sutartys reglamentuojamos specialiosiomis administracinės teisės nuostatomis.

156 straipsnyje numatyta bendroji taisyklė, pagal kurią vien nutartis iškelti nemokumo bylą neturi įtakos sutartims, kuriose nustatyti priešpriešiniai reikalavimai ir kurias turi įvykdyti skolininkas arba kita šalis. Skolininko įsipareigojimai vykdomi iš nemokaus subjekto turto. Reikalavimai sumokėti kompensaciją už sutarties nutraukimą taip pat laikomi reikalavimais į nemokaus subjekto turtą.

Siekiant sustiprinti tokių sutarčių galiojimą, įstatyme nurodyta, kad nuostatos, kuriomis suteikiama teisė atšaukti arba nutraukti sutartį vien dėl to, kad viena iš šalių pripažįstama nemokia, negalioja.

Jeigu tai naudinga nemokumo bylai, administratorius (sustabdymo atveju) arba skolininkas (priežiūros atveju) gali paprašyti nemokumo bylą nagrinėjančio teisėjo nutraukti sutartį. Tokiais atvejais teisėjas privalo įteikti skolininkui, administratoriui ir kitai sutarties šaliai šaukimus atvykti į teismą. Jeigu į teismą atvykusioms šalims pavyksta susitarti, teisėjas priima nutartį nutraukti sutartį. Priešingu atveju ginčas sprendžiamas vykstant šalutiniam nemokumo procesui, o teisėjas išsprendžia visus klausimus, susijusius su sumokėtų sumų grąžinimu bei žalos atlyginimu, išieškant iš nemokaus subjekto turto ir, savaime suprantama, jeigu atitinkama suma yra didelė, tai gali būti nepalanku.

Sutarčių nutraukimas dėl pažeidimo

Nutartis iškelti nemokumo bylą neturi įtakos dvišalių sutarčių nutraukimui dėl bet kurios šalies vėliau įvykdyto pažeidimo. Pasinaudoti teise nutraukti sutartis, kurių vykdymas yra tęstinis, galima ir tais atvejais, kai pažeidimas įvykdytas prieš priimant nutartį iškelti nemokumo bylą. Tačiau net jeigu yra sutarties nutraukimo pagrindų, teisėjas, atsižvelgdamas į su nemokumo byla susijusius interesus, gali nurodyti įvykdyti sutartį, kurioje numatytų mokėjimų terminas yra suėjęs arba kurią skolininkas turi įvykdyti iš nemokaus subjekto turto.

Ieškiniams dėl sutarčių nutraukimo reiškiami nemokumo bylą nagrinėjančiam teisėjui vykstant šalutiniam nemokumo procesui. Patenkinus prašymą (taigi, sutikus nutraukti sutartį), baigiasi visi neįvykdyti įsipareigojimai. Kalbant apie įsipareigojimus, kurių vykdymo terminas yra suėjęs, vykstant nemokumo procesui nagrinėjami kreditorių, kurie yra įvykdę sutartinius įsipareigojimus, reikalavimai, jeigu skolininkas pažeidė sutartį prieš nemokumo bylos iškėlimą; jeigu jis sutartį pažeidžia vėliau, įsipareigojimus įvykdžiusių šalių reikalavimai tenkinami iš nemokaus subjekto turto. Reikalavimai apima žalos atlyginimą.

Bankroto įstatymo naujos redakcijos 169 ir paskesnių straipsnių nuostatomis reglamentuojamas poveikis darbo sutartims, o kitu straipsniu reglamentuojamas poveikis sutartims su vadovais.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Draudimas reikšti naujus ieškinius dėl pripažinimo

Civilinių ir darbo teismų teisėjai negali priimti ieškinių, kuriuos turėtų nagrinėti nemokumo bylą nagrinėjantis teisėjas (iš esmės tų, kurie yra nukreipti į skolininko turtą).

Jeigu per klaidą toks ieškinys priimamas, nurodoma nutraukti visus procesinius veiksmus, o visi atlikti veiksmai laikomi negaliojančiais. Komercinių teismų teisėjai taip pat privalo nepriimti ieškinių, pareikštų po nemokumo bylos iškėlimo ir iki jos užbaigimo, jeigu tokie ieškiniai susiję su savo įsipareigojimus pažeidusių nemokių bendrovių direktoriams pareikštais reikalavimais dėl įmonių įsipareigojimų ir jei yra pagrindų likviduoti bendrovę.

Nemokumo bylos iškėlimo poveikis vykdymo procesams ir išieškojimo procedūroms, susijusioms su skolininko turtu

Pagal bendrąją taisyklę iškėlus nemokumo bylą nebegalima inicijuoti teisminių arba neteisminių vykdymo procedūrų, taip pat nebegalima tęsti administracinių arba mokesčių surinkimo procedūrų, susijusių su skolininko turtu. Pažeidus šį draudimą atlikti veiksmai pripažįstami niekiniais. Yra numatytos dvi šios taisyklės išimtys, kai vykdymo procesas gali būti tęsiamas, nepaisant nemokumo bylos iškėlimo, kol bus patvirtintas likvidavimo planas:

a) administracinis vykdymo procesas, kuriame priimta nutartis dėl turto arešto, ir

b) su darbo santykiais susijęs vykdymo procesas, kuriam vykstant prieš priimant nutartį areštuojamas skolininkui priklausantis turtas, su sąlyga, kad areštuotas turtas nebūtinai tam, kad skolininkas galėtų toliau plėtoti verslą ar profesinę veiklą.

Dėl vykstančių vykdymo procesų 55 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad nemokumo bylos iškėlimo dieną vykdomi veiksmai turi būti sustabdyti, tačiau atitinkami reikalavimai gali būti nagrinėjami nagrinėjant nemokumo bylą.

Yra nustatytos specialios reikalavimų tenkinimo iš užtikrinimo priemonių taisyklės, kurios nurodytos kitame skirsnyje, nes jos susijusios su poveikiu tam tikriems reikalavimams.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškėlimo metu, nagrinėjimui?

Poveikis byloms dėl pripažinimo, nagrinėjamos nemokumo bylos iškėlimo metu

Su skolininku susijusios bylos dėl pripažinimo, kurios nagrinėjamos nemokumo bylos iškėlimo metu, nagrinėjamos toliau, kol priimamas galutinis sprendimas, tačiau, nepaisant šios nuostatos, bylos dėl žalos atlyginimo, iškeltos pagal juridinių asmenų reikalavimus jų direktoriams, likvidatoriams arba auditoriams, prijungiamos prie nemokumo bylos ir nagrinėjamos toliau.

Arbitražo procesas: nagrinėjant nemokumo bylą, su skolininku susiję arbitražiniai susitarimai netenka galios (52 straipsnis); todėl iškėlus nemokumo bylą draudžiama inicijuoti arbitražo procesą. Jau prasidėję arbitražo procesai tęsiami toliau, kol priimamas galutinis arbitražo sprendimas.

Skolininko teisė reikšti ieškinius

Įstatyme nustatyta, kad skolininko teisė reikšti ieškinius priklauso nuo jam paliktų teisių apimties. Pagal bendrą taisyklę, jeigu skolininkui paskirtas administratorius, administratorius turi teisę reikšti neasmeninio pobūdžio ieškinius; jeigu nustatyta skolininko priežiūra, jis turi teisę reikšti ieškinius, gavęs administratoriaus leidimą, jeigu ieškiniai turi įtakos skolininko turtui. Tais atvejais, kai nustatyta skolininko priežiūra ir administratorius mano, kad pareikšti ieškinį būtų naudinga nemokumo bylai, o skolininkas jo nereiškia, teisėjas gali leisti administratoriui jį pareikšti.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

Kreditorių dalyvavimas nemokumo byloje

Kreditoriai gali prašyti teisėjo iškelti nemokumo bylą, o skolininkas gali ginčyti tokį prašymą – tokiu atveju rengiamas teismo posėdis ir teisėjas priima atitinkamą nutartį. Jeigu teisėjas iškelia nemokumo bylą, nemokumo procesas laikomas privalomu – tai paprastai reiškia, kad skolininko įgaliojimai valdyti savo turtą ir juo disponuoti sustabdomi bei suteikiami administratoriui.

Iškėlus nemokumo bylą kreditoriams suteikiamas vieno mėnesio laikotarpis ieškiniams pareikšti, skaičiuojamas nuo nutarties paskelbimo valstybės oficialiajame leidinyje, o administratorius privalo pranešti kiekvienam skolininko dokumentuose nurodytam kreditoriui apie pareigą pranešti apie savo reikalavimus. Toks pat laikotarpis nustatomas ir užsienyje esantiems kreditoriams. Šis pranešimas turi būti išdėstytas raštu ir siunčiamas administratoriui; jame turi būti nurodytas reikalavimas ir būtina informacija apie reikalavimo sumą, jo atsiradimo datą bei vykdymo terminą, požymius ir pageidaujamą tenkinimo eilę, o jeigu remiamasi specialiomis pirmumo teisėmis, turi būti nurodytas turtas arba teisės, iš kurių turi būti vykdomas atsiskaitymas, ir jų registravimo duomenys. Taip pat reikia pridėti patvirtinamuosius dokumentus. Ši informacija gali būti siunčiama elektroninėmis priemonėmis.

Administratorius turi nuspręsti dėl kiekvieno reikalavimo įtraukimo arba neįtraukimo į kreditorių sąrašą, kuris pridedamas prie administratoriaus ataskaitos, dėl jo sumos ir tenkinimo eilės. Kreditoriai, kurie nesutinka su nurodyta reikalavimo tenkinimo eile arba suma, taip pat kurie nebuvo įtraukti į kreditorių sąrašą, gali ginčyti ataskaitą per 10 dienų šalutinėje nemokumo byloje, ir teisėjas dėl to priima sprendimą. Prieš pateikdamas ataskaitą (likus 10 dienų iki jos pateikimo) administratorius nusiunčia kreditoriams, kurių adresus turi, el. pranešimą apie kreditorių sąrašo projektą ir turto aprašą. Nepatenkinti kreditoriai gali raštu paprašyti administratoriaus ištaisyti padarytą klaidą arba pateikti kitą būtiną informaciją.

Kreditoriai taip pat dalyvauja susitarimo ir likvidavimo etapuose. Susitarimo etape jie gali pateikti pasiūlymą dėl susitarimo, taip pat gali pasisiūlyti laikytis skolininko pateikto išankstinio susitarimo pasiūlymo. Bet kuriuo atveju jie kviečiami dalyvauti kreditorių susirinkime, kuriame diskutuojama dėl susitarimo ir balsuojama dėl jo patvirtinimo. Tam būtinas Bankroto įstatymo 124 straipsnyje nurodytas kvorumas. Ši procedūra gali būti atliekama ir raštu, jeigu kreditorių skaičius viršija tris šimtus.

Kai kurie kreditoriai gali ginčyti patvirtintą susitarimą (jeigu jie nedalyvavo susirinkime arba iš jų buvo neteisėtai atimta balsavimo teisė), be to, kreditoriai gali prašyti leidimo nesilaikyti jau patvirtinto susitarimo.

Likvidavimo etape kreditoriai gali teikti pastabas dėl administratoriaus pateikto likvidavimo plano ir dėl galutinės ataskaitos, kol paskelbiama apie nemokumo bylos užbaigimą.

Reikalavimų tenkinimo eilės nustatymo etape kreditoriams suteikiamas šalies statusas, jie gali teikti pastabas dėl administratoriaus ataskaitos ir dėl prokuroro išvados, tačiau neturi teisės teikti savarankiškų reikalavimų dėl reikalavimų tenkinimo eilės.

Galiausiai, tam tikrais atvejais kreditoriai taip pat gali teikti pastabas, kuriomis ginčijamas nemokumo bylos užbaigimas.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

Disponavimas nemokaus subjekto turtu pradiniam etape

Kadangi iškėlus nemokumo bylą skolininko veikla nesustabdoma, paskelbus nemokumą skolininkas gali toliau disponuoti savo turtu laikydamasis nustatytos priežiūros tvarkos: jeigu jam taikoma priežiūra, jis turi gauti administratoriaus leidimą arba sutikimą, o jeigu jam paskirtas administratorius, pastarasis atsako už disponavimą skolininko turtu.

Kol nėra patvirtintas susitarimas arba kol nėra prasidėjęs likvidavimo etapas, disponuoti nemokaus subjekto turtu arba nustatyti jo suvaržymus iš esmės galima tik gavus teisėjo leidimą. Ši nuostata netaikoma:

a) turto pardavimui, kuris, administratoriaus manymu, yra būtinas siekiant užtikrinti įmonės gyvybingumą arba garantuoti su grynaisiais pinigais susijusių reikalavimų, kurie yra reikalingi procese, patenkinimą;

b) turto, kuris nėra būtinas skolininko veiklai tęsti, pardavimui, jeigu užtikrinama, kad kaina iš esmės atitiktų turto apraše nurodytą turto vertę, ir

c) disponavimui turtu, kuris turi esminės reikšmės skolininko veiklos tęstinumui.

Pastaruoju atveju, jeigu skolininkas nėra nušalintas nuo savo turto valdymo ir disponavimo juo, administratorius gali iš anksto nustatyti veiksmus arba operacijas, būdingas bendrovės verslo arba prekybos veiklai, kurias

skolininkas gali pats vykdyti, atsižvelgdamas į jų pobūdį ir vertę. Skolininkas taip pat gali atlikti šiuos veiksmus nuo nemokumo bylos iškėlimo iki tol, kol administratorius pradeda eiti savo pareigas.

Disponavimas nemokaus subjekto turtu likvidavimo etape

Likvidavimo procesą sudaro du pagrindiniai etapai:

a) likvidavimo operacijų atlikimas pagal teisės aktuose nustatytas bendrąsias taisykles bylose, kuriose bankroto bylą nagrinėjantis teisėjas likvidavimo procesui netaikė specialiųjų taisyklių (405 ir paskesni straipsniai);

b) atsiskaitymas su nemokumo byloje dalyvaujančiais kreditoriais naudojant nemokaus subjekto turtą, su išlyga, kad atsiskaitymas gali būti pradėtas net neužbaigus likvidavimo veiksmų.

Tačiau pažymėtina, kad ne visos likvidavimo operacijos atliekamos šiame proceso etape. Tam tikras turtas gali būti realizuotas pradiniam etape nesiekiant atsiskaityti su kreditoriais, kaip antai toliau nurodytais atvejais: su byla susijęs turtas gali būti išsaugotas, siekiant išlaikyti skolininko ekonominę veiklą; kreditoriai, kurie turi pirmumo teisių į laivus arba orlaivius, gali atskirti šį turtą nuo nemokaus subjekto turto specialiųjų teisės aktų nustatyta tvarka ir, galiausiai, tam tikri vykdymo procesai, kuriuos atskiri pirmumo teisę turintys kreditoriai inicijuoja prieš iškeltą nemokumo bylą, taip pat administraciniai vykdymo procesai gali būti tęsiami, jeigu nutartis dėl arešto buvo priimta prieš iškeltą nemokumo bylą.

Įstatyme numatytos specialiosios gamybos vienetų pardavimo visuose nemokumo proceso etapuose taisyklės (kurios nustatytos vadovaujantis bendrovės apsaugos principu), kad pagal vieną pardavimo sutartį būtų perleistas visas turtas, ir išdėstytos specialiosios nuostatos dėl su atitinkama veikla susijusių įsipareigojimų perleidimo.

Iš esmės gamybos vienetų pardavimas reiškia visų funkcinio požiūriu su tam tikra veikla susijusių sutarčių perleidimą, tačiau ne skolų, atsiradusių iki nemokumo bylos iškėlimo, perėmimą, išskyrus atvejus, kai pirkėjai yra susiję su skolininku arba taikomos su verslo perėmimu susijusios darbo teisės nuostatos. Tokiais atvejais teisėjas gali duoti sutikimą, kad pirkėjas neperimtų įsipareigojimų, susijusių su iki perleidimo neišmokėtu darbo užmokesčiu arba kompensacijomis, ir kad tokie įsipareigojimai būtų įvykdyti iš Darbo užmokesčio garantinio fondo (isp. *Fondo de Garantía Salarial*). Kad būtų užtikrintas bendrovės išlikimas, naujasis pirkėjas gali sudaryti susitarimus su darbuotojais dėl kolektyvinių darbo sąlygų pakeitimo.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę iškelus nemokumo bylą?

Iškelus nemokumo bylą, visų kreditorių, nepaisant jų pilietybės arba buveinės šalies, reikalavimai (tiek neužtikrinti, tiek pirmieji) įtraukiami į skolininko įsipareigojimus. Taip siekiama, remiantis principu *par condicio creditorum* ir vadinamosios dividendų teisės (isp. *ley del dividendo*) laikymosi principu, užtikrinti vienodą požiūrį į visus reikalavimus taikant skolininko patvirtinto nemokumo procedūras, kiek tai susiję su visų jo skolų grąžinimu.

Pirmiausia iš esmės skiriami nemokumo kreditoriai ir kreditoriai, kuriems nemokumo byla neturi įtakos, – kreditoriai, turintys reikalavimo teisę į nemokaus subjekto turtą.

Į nemokaus subjekto turtą nukreipti reikalavimai nurodyti Bankroto įstatymo naujos redakcijos 242 straipsnyje pateiktame išsamiaame sąrašė – tai reiškia, kad į jį neįtraukti reikalavimai laikomi nemokumo reikalavimais. Iš esmės daugeliu atvejų tai yra reikalavimai, atsiradę dėl nemokumo proceso arba tęsiant skolininko veiklą jau iškelus nemokumo bylą, arba reikalavimai, kylantys iš nesutartinės atsakomybės. Tačiau tarp jų yra ir kitų reikalavimų, kaip antai reikalavimai dėl darbo užmokesčio už 30 paskutinių darbo dienų prieš iškeltą nemokumo bylą, kurio dydis neviršija dviejų minimalių garantuojamų tarpšakinį darbo užmokesčių, ir skolininko arba asmenų, kuriuos jis privalo išlaikyti, reikalavimai dėl išlaikymo.

Kitais atvejais šie reikalavimai kyla iš sprendimų, priimtų nagrinėjant bylą; pavyzdžiui, nustatant skolininko sudarytų sandorių užginčijimo pasekmes arba dėl sutarčių nutraukimo.

Pusė reikalavimų, kylančių iš naujų piniginių pajamų, gautų pagal refinansavimo sutartį, taip pat gali būti laikoma reikalavimais į nemokaus subjekto turtą.

Taikant likvidavimo procedūrą skolininkui atsižvelgiant į susitarimą pagal straipsnio nuostatas pareikšti reikalavimai taip pat yra reikalavimai, nukreipti į nemokaus subjekto turtą.

Į nemokaus subjekto turtą nukreipti reikalavimai yra „iš anksto išskaitomi“, t. y. jiems teikiama pirmenybė prieš visus kitus reikalavimus ir jiems neturi įtakos palūkanų skaičiavimo sustabdymas.

Reikalavimai sumokėti darbo užmokestį už paskutines 30 darbo dienų privalo būti įvykdyti nedelsiant. Likusieji į nemokaus subjekto turtą nukreipti reikalavimai įvykdomi, kai sueina jų terminas, tačiau administratorius gali pakeisti šią nuostatą, jeigu to reikia dėl nemokumo bylos ir jei yra pakankamai turto visiems į nemokaus subjekto turtą nukreiptiems reikalavimams įvykdyti.

Tačiau įstatyme numatytos specialiosios nuostatos (473 str.), taikomos tais atvejais, kai manoma, kad skolininko turto nepakaks į nemokaus subjekto turtą nukreiptiems reikalavimams įvykdyti. Tokiais atvejais nemokumo bylą privaloma užbaigti. Jeigu administratorius numato tokias aplinkybes, jis privalo apie jas informuoti teisėją ir tenkinti reikalavimus, nukreiptus į nemokaus subjekto turtą, specialia tvarka.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Iškelus nemokumo bylą kreditoriams suteikiamas vieno mėnesio laikotarpis ieškiniams pareikšti, skaičiuojamas nuo nutarties paskelbimo valstybės oficialiajame leidinyje, o administratorius privalo pranešti kiekvienam skolininko dokumentuose nurodytam kreditoriui apie pareigą pranešti apie savo reikalavimus. Nenumatyta jokia speciali tokių reikalavimų pareiškimo forma. Užsienyje esantiems kreditoriams numatytas toks pat laikotarpis, nors taikomos 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylą 53 ir 55 straipsnių nuostatos.

Pranešimas turi būti išdėstytas raštu ir siunčiamas administratoriui; jame turi būti nurodytas reikalavimas ir būtina informacija apie reikalavimo sumą, jo atsiradimo bei termino suėjimo datas, požymius ir pageidaujamą tenkinimo eilę, o jeigu remiamasi specialiomis pirmumo teisėmis, turi būti nurodytas turtas arba teisės, į kuriuos turi būti nukreiptas išieškojimas, ir jų registravimo duomenys. Taip pat reikia pridėti patvirtinamuosius dokumentus. Ši informacija gali būti siunčiama elektroninėmis priemonėmis.

Administratorius turi nuspręsti dėl kiekvieno reikalavimo įtraukimo arba neįtraukimo į kreditorių sąrašą, kuris pridedamas prie administratoriaus ataskaitos, dėl jo sumos ir tenkinimo eilės. Kreditoriai, kurie nesutinka su nurodyta reikalavimo tenkinimo eile arba suma, taip pat kurie nebuvo įtraukti į kreditorių sąrašą, gali ginčyti ataskaitą per 10 dienų šalutinėje nemokumo byloje, ir teisėjas dėl to priima sprendimą. Prieš pateikdamas ataskaitą (likus 10 dienų iki jos pateikimo) administratorius nusiunčia kreditoriams, kurių adresus turi, el. pranešimą apie kreditorių sąrašo projektą ir turto aprašą. Nepatenkinti kreditoriai gali raštu paprašyti administratoriaus ištaisyti padarytą klaidą arba pateikti kitą būtiną informaciją.

Jeigu kreditoriai laiku nepraneša apie savo reikalavimus, administratorius arba teisėjas, sprenddamas kreditorių sąrašo užginčijimo klausimą, vis tiek gali įtraukti tokius reikalavimus į sąrašą, tačiau jie laikomi antraeiliais. Tačiau 86 straipsnio 3 dalyje nurodyti reikalavimai, iš skolininko dokumentų kylantys reikalavimai, vykdomajame dokumente nurodyti reikalavimai, viešajame registre įregistruota užtikrinimo priemone užtikrinti reikalavimai, kitaip nemokumo byloje arba kitame teismo procese užfiksuoti reikalavimai ir reikalavimai, kuriuos turi patvirtinti viešojo administravimo subjektai, dėl šios priežasties netampa antraeiliais ir vykdomi pagal atitinkamą eilę.

Pavėluotai pateikti reikalavimai, kurie neatitinka net šių įtraukimo į sąrašą kriterijų, vykstant nemokumo procesui nebegali būti patenkinti.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Pagal įstatymą nemokumo reikalavimai skirstomi į tris kategorijas (269 str.): pirmaeiliai, neužtikrinti ir antraeiliai. Pirmaeiliai reikalavimai savo ruožtu skirstomi į specialiuosius ir bendruosius, o šie, 287 straipsnyje nustatyta tvarka, – į skirtingas rūšis. Bankroto įstatyme numatytas reikalavimų skirstymas atliekamas automatiškai. Neužtikrintų reikalavimų kategorija yra liekamoji: visi reikalavimai, kurie nepatenka į kitas dvi pirmaeilų ir

antraeilių reikalavimų kategorijas, laikomi neužtikrintais.

A) Specialieji pirmaeiliai reikalavimai (270 str.) apima: *Son créditos con privilegio especial*:

1. nekilnojamojo turto hipoteka, kilnojamojo turto hipoteka arba įkeisto turto arba teisių registruotu suvaržymu užtikrintus reikalavimus;
2. iš suvaržyto turto gaunamų pajamų įkeitimu užtikrintus reikalavimus;
3. paskolų reikalavimus į atstatytą turtą, įskaitant darbuotojų reikalavimus į jų pagamintus objektus, kol šie yra skolininko nuosavybė arba skolininkas juos turi savo žinioje;
4. reikalavimus į finansinės nuomos įmokas arba kilnojamojo ar nekilnojamojo turto pirkimo išsimokėtinai įmokas, mokamas nuomotojams arba pardavėjams ir, atitinkamais atvejais, finansuotojams, už išsaugant nuosavybės teisę išnuomotą arba parduotą turtą, kuriuo draudžiama disponuoti, arba kai yra numatyta pažeidus mokėjimo įsipareigojimus taikoma sąlyga;
5. reikalavimus, užtikrintus vertybiniais popieriais, kuriuos atspindi įrašai sąskaitose, į suvaržytus vertybinius popierius;
6. reikalavimus, užtikrintus įkeitimu, nustatytu viešuosiuose dokumentuose, į įkeistą turtą arba teises, kuriuos savo žinioje turi kreditorius arba trečioji šalis.

Specialiojo pirmaeilio reikalavimo statusas suteikiamas tik tai reikalavimo daliai, kuri neviršija atitinkamos kreditorių sąrašė nurodytos garantijos vertės. Reikalavimo suma, kuri viršija sumą, pripažįstamą specialiuoju pirmaeilium reikalavimu, tenkinama eile, kuri nustatoma pagal reikalavimo pobūdį.

B) Bendrieji pirmaeiliai reikalavimai (280 straipsnis) apima:

1. reikalavimus dėl darbo užmokesčio, kurie nelaikomi specialiaisiais pirmaeiliais reikalavimais ir kurių dydis apskaičiuojamas trigubą minimalų garantuojamą tarpšakinį darbo užmokestį padauginus iš dienų, už kurias nesumokėtas darbo užmokestis, skaičiaus; kompensacijas už sutarčių nutraukimą, kurių dydis atitinka įstatymuose numatytą minimumą, kuris apskaičiuojamas kaip suma, neviršijanti trigubo minimalaus tarpšakinio darbo užmokesčio; kompensacijas už nelaimingus atsitikimus darbe ir profesines ligas, priskaičiuotas iki nemokumo bylos iškėlimo;
2. sumas, kurios atitinka mokesčių ir socialinio draudimo įmokų išskaitas ir kurias skolininkas privalo sumokėti pagal įstatymų reikalavimus;
3. per šešių mėnesių laikotarpį iki nemokumo bylos iškėlimo kilusius fizinių asmenų reikalavimus, susijusius su laisvai samdomų asmenų atliktais darbais ir su asmenų, laikomų autoriais, perduotomis teisėmis naudotis kūriniais, kurie saugomi kaip intelektinė nuosavybė;
4. mokesčius reikalavimus ir kitus su viešąja teise susijusius reikalavimus, taip pat socialinės apsaugos srities reikalavimus, kurie nelaikomi specialiaisiais pirmaeiliais reikalavimais. Ši pirmumo teisė gali būti atitinkamai taikoma iki 50 proc. visų mokesčių administratoriaus reikalavimų ir visų socialinės apsaugos sistemos reikalavimų;
5. deliktinius reikalavimus;
6. reikalavimus, kylančius iš naujų piniginių pajamų, gautų pagal refinansavimo sutartį, atitinkančią 71 straipsnio 6 dalyje nurodytas sąlygas, ir iš sumos, nepripažįstamos reikalavimu, nukreiptu į nemokaus subjekto turtą;
7. iki 50 proc. kreditoriaus, kuris pateikė pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo, turimų reikalavimų, nelaikomų antraeiliais reikalavimais, sumos.

C) Antraeiliai reikalavimai nurodyti 281 straipsnyje:

1. reikalavimai, apie kuriuos pranešama per vėlai, nebent tai priverstine tvarka arba teismo sprendimu pripažinti reikalavimai;

2. reikalavimai, kurie pagal sutartį laikomi antraeiliais;
3. reikalavimai dėl priemokų ir palūkanų;
4. reikalavimai dėl baudų ir kitų piniginių sankcijų;
5. reikalavimai, kuriuos reiškia asmenys, kuriuos su skolininku sieja ypatingi santykiai, kaip nurodyta to įstatymo straipsniuose;
6. iš ieškinių, kuriais užginčyti skolininko sudaryti sandoriai, kylantys reikalavimai asmens, kuris, kaip pripažinta, atlikdamas užginčytus veiksmus veikė nesąžiningai, naudai;
7. reikalavimai, kylantys iš sutarčių, kuriose numatyti priešpriešiniai įsipareigojimai, arba nuostatoje nustatytais atvejais.

Reikalavimų tenkinimas

Specialieji pirmaeiliai reikalavimai tiek kiekvienas atskirai, tiek keli bendrai tenkinami iš turto ir teisių, susijusių su nemokumo byla. Šiems reikalavimams taikomos specialiosios nuostatos, pagal kurias administratoriui leidžiama juos patenkinti iš nemokaus subjekto turto nerealizuojant atitinkamo turto, panaikinant turto suvaržymus. Taip pat galima perduoti turtą paliekant jo suvaržymus – tokiu atveju pirkėjas prisiima skolininko įsipareigojimus. Įstatymo 429 ir paskesniuose straipsniuose numatytos specialios šio turto pardavimui taikomos nuostatos.

Bendrieji pirmaeiliai reikalavimai tenkinami nustatyta eilės tvarka proporcingai pagal kiekvienos kategorijos reikalavimus turintiems kreditoriams priklausančią sumą. Paskui tenkinami neužtikrinti reikalavimai, tačiau administratoriaus prašymu tam tikromis sąlygomis teisėjas gali pakeisti reikalavimų tenkinimo eilę. Neužtikrinti reikalavimai tenkinami proporcingai ir atsižvelgiant į nemokaus subjekto turto likvidumą.

Antraeiliai reikalavimai tenkinami paskutiniai 309 straipsnyje nustatyta eilės tvarka.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

A) Kreditorių susitarimas

Pasibaigus nemokumo proceso pradiniam etapui, kai galutinai nustatomas su nemokumo byla susijęs turtas ir įsipareigojimai, galimi du sprendimai: kreditorių susitarimas (isp. *convenio*) arba likvidavimas (isp. *liquidación*).

Tiek skolininkas, tiek kreditoriai, kurie viršija penktadalį jo įsipareigojimų, gali pateikti pasiūlymą dėl susitarimo. Bankroto įstatymo naujos redakcijos 317 ir paskesniuose straipsniuose išdėstyti elementai, kurie turi būti įtraukti į pasiūlymą dėl susitarimo, įskaitant pasiūlymus dėl reikalavimų patenkinimo (sumažinimo), lengvatinių laikotarpių (atidėjimų), struktūrinių pakeitimų (sujungimas, skaidymas, nemokios bendrovės pertvarkymas) arba bendrovės ar gamybos padalinio perdavimo.

Kad susitarimą patvirtintų nemokumo bylų teisėjas, pasiūlymui turi pritarti pakankamai kreditorių, kad būtų pasiekta reikalaujama teisinė dauguma (376 ir paskesni straipsniai).

Susitarimas įsigalioja sprendimo, kuriuo buvo patvirtintas, priėmimo dieną ir nuo to momento nemokumo procesas nebeturi poveikio, o poveikį turi susitarimas. Administratorius taip pat baigia eiti savo pareigas. Susitarimas privalomas skolininkui ir neužtikrintų bei antraeilių reikalavimų turintiems kreditoriams, taip pat pirmaeilių reikalavimų turintiems kreditoriams, kurie balsavo už susitarimą. Pirmaeilių reikalavimų turintiems kreditoriams jis taip pat gali būti privalomas, atsižvelgiant į tai, kokia balsų dauguma pritarta susitarimui. Įvykdžius susitarimą teisėjas apie tai paskelbia ir priima nutartį užbaigti nemokumo bylą.

Jeigu susitarimas nevykdomas, bet kuris kreditorius gali paprašyti teisėjo konstatuoti, kad reikalavimai nevykdomi.

Nemokumo bylos užbaigimas

Nemokumo bylos užbaigimo pagrindai nurodyti Bankroto įstatymo naujos redakcijos 465 straipsnyje. Iš esmės nemokumo byla baigiama dėl toliau nurodytų priežasčių:

- a) provincijos teismas (isp. *Audiencia Provincial*) panaikina nutartį iškelti nemokumo bylą;
- b) pripažįstama, kad susitarimas įvykdytas;
- c) patvirtinama, kad su byla susijusio turto nepakanka į nemokaus subjekto turtą nukreiptiems reikalavimams įvykdyti;
- d) patvirtinama, kad buvo patenkinti visi pripažinti reikalavimai arba kitaip atsiskaityta su visais kreditoriais;
- e) pasibaigus pradiniam etapui visi kreditoriai pasitraukia iš bylos arba atsiima joje pareikštus reikalavimus.

Bylos užbaigimą turi patvirtinti teisėjas ir yra numatyta tvarka, kuria suinteresuotosios šalys gali jį apskūsti. Įstatyme išdėstytos specialiosios nuostatos dėl nemokumo bylos užbaigimo tais atvejais, kai skolininko turto nepakanka į nemokaus subjekto turtą nukreiptiems reikalavimams patenkinti. Šią aplinkybę skolininkas gali patvirtinti savo paties pareiškime dėl nemokumo bylos iškelimo – tokiu atveju teisėjas iškelia nemokumo bylą ir ją užbaigia ta pačia tuo pat metu priimta nutartimi.

Kai paskelbiama apie nemokumo bylos užbaigimą, baigia galioti visi skolininko teisių apribojimai. Jeigu skolininkas yra fizinis asmuo, įstatyme jam numatytos specialiosios nuostatos dėl pasinaudojimo atleidimu nuo reikalavimų, kurie nebuvo įvykdyti nagrinėjant nemokumo bylą, įvykdymo. Pasinaudojimo šiuo atleidimu reikalavimai nustatyti 486 ir paskesniuose straipsniuose. Būtina, kad skolininko veiksmai būtų sąžiningi, be to, jis privalo įvykdyti tam tikrus įsipareigojimus. Skolininkas privalo pats paprašyti jį atleisti nuo reikalavimų vykdymo, o administratorius ir kreditoriai gali dėl to pareikšti pastabas. Tam tikrais atvejais atleidimą galima atšaukti, pavyzdžiui, jeigu skolininko finansinė padėtis pagerėja arba jis nesilaiko atsiskaitymo plano, kurio yra įsipareigojęs laikytis, kad sumokėtų skolas, nuo kurių nėra atleistas.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Jeigu juridinio asmens nemokumo byla užbaigiama dėl likvidavimo, jis praranda teisinį subjektiškumą.

Jeigu byla užbaigiama dėl susitarimo įgyvendinimo, kreditorių reikalavimai būna įvykdyti pagal jo nuostatas. Pirmaeilių reikalavimų turintys kreditoriai, kurie nepasirašė kreditorių susitarimo, tam tikromis sąlygomis gali tęsti arba inicijuoti atskiras vykdymo procedūras.

Įgyvendinant kreditorių susitarimą skolininkas taip pat gali prarasti teisinį subjektiškumą, kai dėl struktūrinių pokyčių jo įsipareigojimus perima nauja bendrovė arba įgyjančioji bendrovė.

Jeigu skolininkas yra fizinis asmuo, nemokumo bylos užbaigimas dėl likvidavimo arba turto nepakankamumo reiškia, kad kreditoriai skolininko atžvilgiu gali inicijuoti atskiras vykdymo procedūras, nebent 178bis straipsnyje nustatyta tvarka skolininkas yra atleistas nuo prievolės įvykdyti neįvykdytus reikalavimus.

Nemokumo bylos atnaujinimas

Jeigu per penkerius metus po ankstesnės nemokumo bylos užbaigimo dėl likvidavimo arba turto nepakankamumo priimama nutartis iškelti nemokumo bylą skolininkui, kuris yra fizinis asmuo, tai laikoma ankstesnės bylos atnaujinimu.

Jeigu skolininkas yra juridinis asmuo, nemokumo bylą, kuri buvo užbaigta dėl likvidavimo arba turto nepakankamumo, nutartimi atnaujinama tas pats teismas, kuris nagrinėjo pirmąją bylą, joje kylantys klausimai sprendžiami toje pačioje byloje ir joje apsiribojama vien vėliau atsiradusio turto ir teisių realizavimo etapu.

Metus po nutarties nutraukti nemokumo bylą dėl turto nepakankamumo priėmimo kreditoriai gali prašyti atnaujinti bylą, kad galėtų inicijuoti išieškojimo procedūras, nurodydami konkrečias ketinamas inicijuoti procedūras arba raštu nurodydami atitinkamas aplinkybes, dėl kurių nemokumas galėtų būti pripažintas tyčiniu, išskyrus atvejus, kai sprendimas dėl atitinkamo pripažinimo priimtas vykstant uždaram nemokumo procesui.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Bankroto įstatymo naujos redakcijos 242 straipsnyje nurodyta, kad visos būtinos bylinėjimosi išlaidos, susijusios su pareiškimo dėl nemokumo bylos iškėlimo pateikimu ir nemokumo bylos vedimu, laikomos reikalavimais, nukreiptais į nemokaus subjekto turtą. Tai visų pirma apima visus reikalavimus, kylančius dėl būtinų bylinėjimosi išlaidų, susijusių su pareiškimo dėl nemokumo bylos iškėlimo pateikimu ir nutarties iškelti nemokumo bylą priėmimu, laikinųjų apsaugos priemonių taikymu, šiame įstatyme nurodytų sprendimų paskelbimu ir skolininko bei administratoriaus dalyvavimu ir atstovavimu jiems viso nemokumo proceso bei šalutinio proceso metu, kai jie privalo dalyvauti pagal įstatymą arba jų dalyvavimas naudingas nemokaus subjekto turto požiūriu, kol įsigalios susitarimas arba (kitais atvejais) kol bus baigta nemokumo byla, išskyrus reikalavimus, kylančius iš apeliacinių skundų dėl teismo sprendimų, kurie visiškai arba iš dalies panaikinami ir aiškiai priteisiamos bylinėjimosi išlaidos.

Pagal to paties straipsnio trečiąją dalį į reikalavimus, nukreiptus į nemokaus subjekto turtą, įtrauktos bylinėjimosi išlaidos, susijusios su skolininko, administratoriaus arba teisėtų kreditorių dalyvavimu ir atstovavimu jiems byloje, kuri toliau nagrinėjama arba inicijuojama pagal šį įstatymą dėl nemokaus subjekto turto interesų, išskyrus nuostatas, susijusias su skolininko pasitraukimu, pripažinimu, atsiskaitymu arba atskira gynyba ir, atitinkamai atvejais, laikantis jose nustatytų kiekybinių apribojimų.

Jeigu nemokumo byla užbaigiama dėl nemokaus subjekto turto nepakankamumo, reikalavimai atlyginti bylinėjimosi išlaidas patenkinami prieš visus kitus reikalavimus, nukreiptus į nemokaus subjekto turtą, išskyrus darbuotojų reikalavimus ir reikalavimus dėl išlaikymo (473 str.).

Administratoriaus atlyginimas, kurį teisėjas nustato atsižvelgdamas į teisės aktais patvirtintus dydžius, išieškomas iš nemokaus subjekto turto; šiuo metu tebegalioja 2004 m. rugsėjo 6 d. Karališkuoju dekretu Nr. 1860/2004 patvirtinti atlyginimo dydžiai. 84 straipsnyje išdėstytos specialiosios jo nustatymo ir galiojimo nuostatos.

Įstatyme numatyta galimybė paskirti įgaliotus administratoriaus padėjėjus, kuriems atlyginimą moka administratorius.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nuginkčijimo ar jų nevykdytinumo?

Skolininko sudarytų sandorių užginčijimas nemokumo byloje reglamentuojamas Bankroto įstatymo naujos redakcijos 226 ir paskesniuose straipsniuose. Šios nuostatos buvo ne kartą keistos daugiausia dėl refinansavimo sutartyse nustatytų apsauginių mechanizmų (isp. *protective mechanisms*) pobūdžio.

226 straipsnyje numatytas teisinis lėšų susigrąžinimo mechanizmas, grindžiamas bendrąja nuostata, pagal kurią visi skolininko atlikti veiksmai, kurie yra „žalingi su byla susijusiam turtui“, laikomi „atšaukiamais“, nepaisant to, ar buvo „ketinimas suklaidinti“. Siekiant užtikrinti skolininko sudarytų sandorių užginčijimo veiksmingumą, nustatytas tam tikras laikotarpis – dveji metai iki nemokumo bylos iškėlimo dienos.

A) Sandorių užginčijimo laikotarpis

Įstatyme nustatytas konkretus sandorių užginčijimo laikotarpis – dveji metai iki nemokumo bylos iškėlimo dienos.

B) Turtinės žalos sąvoka.

„Įtartinu laikotarpiu“ skolininko atlikti veiksmai gali būti užginčyti, jeigu jie yra žalingi su byla susijusiam turtui. Skundą pateikusi šalis privalo tinkamai įrodyti turtinę žalą. Tačiau, atsižvelgiant į sunkumus, su kuriais paprastai susiduriama įrodinėjant žalingus veiksmus, Bankroto įstatyme numatytos kelios prezumpcijos ir taip supaprastinta ieškinio pareiškimo tvarka. Kaip ir kitose teisės srityse, prezumpcijos gali būti nenuginčijamos arba nuginkčijamos. Todėl: a) preziumuojama, kad turtinė žala nenuginčijama toliau nurodytais dviem atvejais: i) kai kalbama apie laisvą disponavimą turtu, išskyrus panaudą, ir ii) kai kalbama apie mokėjimus ir kitus veiksmus, kuriais įvykdomi įsipareigojimai, kurių terminas sueina po nemokumo bylos iškėlimo, išskyrus atvejus, kai tokių įsipareigojimų įvykdymas užtikrintas, – tokiu atveju prezumpcija gali būti nuginkčyta pateikus priešingų įrodymų;

b) toliau nurodytais trimis atvejais preziumuojama, kad turtinė žala nuginčijama: i) kai kalbama apie turto perleidimą siekiant atsiskaityti su asmenimis, kuriuos su nemokiu skolininku sieja ypatingi santykiai, ii) kai kalbama apie turto apsunikinimą siekiant užtikrinti anksčiau prisiimtus įsipareigojimus arba naujus įsipareigojimus, prisiimtus vietoj ankstesnių, ir iii) apie mokėjimus arba kitus veiksmus, kuriais įvykdomi įsipareigojimai, kurių įvykdymas užtikrintas ir kurių terminas sueina po nemokumo bylos iškėlimo.

C) Procedūra

Teisę užginčyti skolininko sudarytus sandorius nemokumo byloje turi administratorius. Tačiau, siekiant apsaugoti kreditorius nuo administratorių neveiklumo, įstatyme numatyta šalutinė arba antrinė teisė, kuri suteikiama kreditoriams, raštu paraginusiems administratorių užginčyti skolininko sudarytus sandorius, jeigu per dviejų mėnesių laikotarpį nuo prašymo dienos administratorius tokių sandorių neužginčija. Įstatyme yra nuostatų, kuriomis siekiama užtikrinti, kad administratoriai veiksmingai įvykdytų reikalavimą užtikrinti, kad su byla susijęs turtas nebūtų perleistas. Teisę užginčyti refinansavimo sutartis turi tik administratorius ir dėl šių sutarčių jokios šalutinės teisės nesuteikiamos.

Siekiant apsaugoti refinansavimo sutartis, neseniai padarytais teisės aktų pakeitimais numatytos specialiosios nuostatos, kuriomis apibrėžiami apsaugos mechanizmai, dėl kurių šios sutartys (patvirtintos tam tikromis sąlygomis) negali būti užginčytos (Bankroto įstatymo naujos redakcijos 604 str.)

Kaip galima išvengti nemokumo patvirtinant restruktūrizavimo planą?

Pagal Bankroto įstatymą skolininkai gali pasinaudoti dviem skolos restruktūrizavimo mechanizmais: pranešimas apie derybų su kreditoriais pradžią (isp. *comunicación de inicio de negociaciones*) arba restruktūrizavimo plano parengimas (isp. *plan de reestructuración*).

Bet kuris verslo ar profesinę veiklą vykdančias fizinis ar juridinis asmuo gali pranešti apie derybų su kreditoriais pradžią arba tiesiogiai kreiptis dėl restruktūrizavimo plano patvirtinimo pagal šios knygos nuostatas (Bankroto įstatymo naujos redakcijos 583 straipsnis)¹.

Kad galėtų pasinaudoti kuria nors restruktūrizavimo procedūra, skolininkas turi būti patekęs į vieną iš šių nemokumo situacijų: nemokumo tikimybė, kai gresia nemokumas, arba dabartinis nemokumas. Procedūra gali būti taikoma tik pastaruoju atveju, jei nebuvo priimtas joks prašymas dėl privalomo proceso (isp. *concurso necesario*) (Bankroto įstatymo naujos redakcijos 636 straipsnis).

Be tradicinių dabartinio ir gresiančio nemokumo kategorijų, trečia kategorija – nemokumo tikimybė – atsiranda tada, kai objektyviai galima numatyti, kad, nesant restruktūrizavimo plano, skolininkas negalės nuolat sumokėti savo įsipareigojimų per ateinančius dvejus metus. Ši nauja kategorija numatyta Direktyvos (ES) 2019/1023 2 straipsnio 2 dalyje, kurioje nurodoma nemokumo tikimybė, kuri direktyvos 22 konstatuojamojoje dalyje apibrėžiama kaip etapas iki gresiančio nemokumo.

Pranešus apie derybų su kreditoriais pradžią siekiant susitarti dėl restruktūrizacijos, skolininkui bus suteiktas trijų mėnesių terminas, per kurį jis gali ramiai derėtis su kreditoriais, sustabdant vykdymo procesą (isp. *paralización de las ejecuciones*) dėl turto, būtino skolininko veiklai tęsti, ir išvengti tolesnio vykdymo proceso (išskyrus viešuosius reikalavimus). Tai taip pat lemia kreditorių prašymų dėl privalomų bylų nagrinėjimo sustabdymą, užtikrinant, kad derybos galėtų vykti nesukeliant papildomos rizikos arba galbūt nutraukiant sutartis, būtinas skolininko veiklai tęsti. Teisėjai, pasinaudodami nauju ypatumu, gali leisti sustabdyti (isp. *suspensión*) paraiškų dėl savanoriško proceso teikimą tol, kol galioja pranešimo poveikis.

Pranešimo apie derybų pradžią pasekmės – vykdymo proceso sustabdymas ir prašymų dėl privalomų bylų nagrinėjimo sustabdymas – lieka galioti tris derybų mėnesius (šį terminą teismas gali pratęsti dar trims mėnesiams pagal Bankroto įstatymo naujos redakcijos 607 straipsnį). Nemokumo situacija, dėl kurios buvo pateiktas pranešimas, turi būti išspręsta susitarus dėl restruktūrizavimo plano, kad per vieną mėnesį būtų galima kreiptis dėl jo patvirtinimo arba pateikti skundą dėl savanoriško nemokumo. Bet kuriuo atveju pranešimo poveikis bus panaikintas ir per tą laikotarpį negalima pateikti antro pranešimo apie derybų pradžią. Skolininkas turi laukti vienus metus.

Po šios derybų procedūros gali būti sudarytas restruktūrizavimo susitarimas, t. y. antroji Ispanijos teisės aktuose numatyta iki bankroto procedūra.

Restruktūrizavimo planai – tai planai, kuriais siekiama pakeisti skolininko turto ir įsipareigojimų arba jo nuosavo kapitalo sudėtį, sąlygas ar struktūrą, įskaitant turto, gamybos vienetų ar visos bendrovės perdavimą, taip pat visus būtinius veiklos pakeitimus arba šių elementų derinį (Bankroto įstatymo naujos redakcijos 614 straipsnis).

Planas yra plačiai apibrėžtas: taip pat leidžiami bendrovės likvidavimo planai, su sąlyga, kad bendrovė yra gyvybinga ir kad plane numatytos apsaugos priemonės, leidžiančios akcininkams (isp. *socios*) ir (arba) kreditoriams (isp. *acreedores*) patvirtinti planą ir jį kritikuoti.

Todėl plane gali būti numatytas skolininko turto restruktūrizavimas (suderinimo arba sąlygų pakeitimas, įskaitant galimybę nutraukti sutartis nemokumo bylos interesais), įsipareigojimai arba nuosavas kapitalas (reikalavimų kapitalizavimas (isp. *kapitalización de créditos*) arba operacijos *accordion* (vienalaikės kapitalo mažinimo ir didinimo priemonės, isp. *operaciones acordeón*)), arba numatomas turto, gamybos vieneto ar veiklos tęstinumo perdavimas arba kiti veiklos pokyčiai (pvz., užimtumo priemonės) arba šių priemonių derinys. Todėl tai gali būti susiję su įstatinio kapitalo didinimo ar mažinimo operacijomis, struktūriniais pakeitimais ir (arba) pagrindinio turto perleidimu, kuriam būtinas akcininkų dalyvavimas.

Be to, universalumo principas netaikomas priemonėms, darančioms poveikį įsipareigojimams, nes nebūtina įtraukti visų įsipareigojimų, nepažeidžiant teisinių išimčių (ieškiniams dėl išlaikymo (isp. *créditos por alimentos*), reikalavimams, kylantiems iš deliktinės atsakomybės (isp. *responsabilidad extracontractual*), darbuotojų reikalavimų (isp. *créditos laborales*), išskyrus vyresniosios vadovybės darbuotojų reikalavimus, 633 straipsnis); savanoriškas draudimas gali būti suteikiamas planą siūlančio asmens nuožiūra. Skolininkas turi nustatyti įsipareigojimus, kuriuos jis nori įtraukti į restruktūrizavimo planą.

Ne visus restruktūrizavimo planus turi patvirtinti teismas – teismas gali dalyvauti tik tam tikrose bylose.

Numatoma, kad teismas dalyvaus restruktūrizavimo planuose, kuriuose numatytas poveikis, apimantis tam tikros klasės prieštaraujančius kreditorius (isp. *acreedores disidentes*), visas prieštaraujančių kreditorių grupes ar net akcininkus, kurie nebalsavo už (Bankroto įstatymo naujos redakcijos 615 straipsnio 1 dalis), arba kai būtina apsaugoti planą ir jame numatytas garantijas, veiksmus ar sandorius nuo bendrųjų taisyklių, reglamentuojančių atšaukimą nemokumo bylose (isp. *acciones rescisorias concursales*), arba suteikti tam tikras privilegijas finansavimui, suteiktam ar įsipareigotam pagal restruktūrizavimo planą, vėlesnės nemokumo bylos atveju (Bankroto įstatymo naujos redakcijos 615 straipsnio 2 dalis).

Kai pasiekiami būtinoji dauguma ir įvykdomi esminiai bei teisės aktuose nustatyti reikalavimai, skolininkas arba kreditoriai gali kreiptis į teisėją ir prašyti patvirtinti planą, kad jis sukeltų įstatyme numatytas pasekmes ir galėtų būti vykdomas šalių atžvilgiu. Kalbant apie plano patvirtinimą, prieštaraujančios šalys gali jį ginčyti provincijos teisme, išskyrus atvejus, kai pareiškėjas pasirinko patvirtinimo procedūrą su teise būti išklausytam arba iš anksto užginčyti.

Kokia nemokumo procedūra taikoma labai mažoms įmonėms?

Reforma, pradėta 2022 m. rugsėjo 5 d. Įstatymu Nr. 16/2022, kuriuo į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva (ES) 2019/1023, į naujos redakcijos Bankroto įstatymo tekstą įtraukiama III knyga dėl specialių bylų labai mažoms įmonėms (isp. *mikroempresas*) (fiziniais ar juridiniams asmenims), kurios atitinka 685 straipsnyje nustatytas sąlygas ir gali tapti nemokiomis, šiuo metu yra nemokios arba kurioms gresia neišvengiamas nemokumas.

Tai internetinė procedūra, kurią vykdant naudojamos standartinės formos ir sudaromos sąlygos greitai patvirtinti veiklos tęstinumo planą, numatant skolų panaikinimo ir lengvatinius laikotarpius (isp. *quitas y esperas de los créditos*) arba skolininko turto „likvidavimą“ ir bendrovės juridinio asmens statuso panaikinimą (isp. *extinción de la personalidad jurídica de la sociedad*), jei jos nebūtų galima tęsti.

Ši byla susijusi su skolininku, kreditoriais ir tam tikrais atvejais, – nes jų dalyvavimas nėra privalomas, – bankroto administratorius (isp. *administración concursal*).

Kaip reglamentuojamos fizinių asmenų nesumokėtoms skoloms taikomos išimtys?

Skolininkas, kuris yra fizinis asmuo, nepriklausomai nuo to, ar jis yra verslininkas, gali prašyti atleisti nuo mokesčio (isp. *exoneración*) nesumokėtus įsipareigojimus naujos redakcijos Bankroto įstatymo tekste (486 ir

paskesni straipsniai) nustatytais sąlygomis, jeigu jis elgėsi sąžiningai. Šiuo tikslu skolininkai gali pasirinkti vieną iš dviejų būdų: 1) pateikti mokėjimo planą iš anksto nelikvidavus turto, dėl kurio vyksta procedūra, arba 2) likviduoti savo turtą ir teises.

Jeigu įvykdyti esminiai ir procedūriniai reikalavimai, atleidimas nuo mokesčio taikomas visoms nesumokėtoms skoloms, išskyrus 489 straipsnyje nustatytas išimtis (skolos, kylančios iš nesutartinės civilinės atsakomybės, civilinė atsakomybė dėl nusikalstamos veikos (isp. *responsabilidad civil derivada del delito*), išlaikymo reikalavimai, viešosios teisės reikalavimai (isp. *créditos de derecho público*) (daugiau kaip 10 000 EUR), prašymo atleisti nuo mokesčio išlaidas ir užtikrinimo priemonėmis užtikrintas skolas.

Tam tikrais atvejais atleidimas nuo mokesčio gali būti atšauktas ir bet kuriuo atveju jis netaikomas trečiosioms šalims, kurios teisiškai ar pagal sutartį yra įpareigos sumokėti nuo mokesčio atleistą skolą.

[1] Bankroto įstatymo naujos redakcijos 583 straipsnio 2 dalis netaikoma šiems skolininkams: a) draudimo ar perdraudimo bendrovėms, b) kredito įstaigoms, c) investicinėms bendrovėms arba kolektyvinio investavimo bendrovėms, d) pagrindinėms sandorio šalims, e) centriniams vertybinių popierių depozitoriumams, f) kitiems finansų subjektams ir įstaigoms bei institucijoms, sudarančioms teritorinę valstybės organizaciją, viešojo sektoriaus institucijoms ir kitiems viešosios teisės subjektams (Bankroto įstatymo naujos redakcijos 583 straipsnio 3 dalis).

■ Paskutinis naujinimas: 26/05/2025

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.